

Dronten, 29 oktober 2019

Nederlandse Akkerbouw Vakbond
Postbus 318
8250 AH Dronten

**POSITION PAPER NAV OVER VRIJHANDELSVERDRAG CETA
voor Rondetafelgesprek Tweede Kamer op 6 november 2019**

Telefoon 06-15624460
E-mail info@nav.nl
Website www.nav.nl
Twitter @NAV_AkkerBouwer

De Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) wijst het vrijhandelsverdrag CETA zoals het nu voor ligt af, omdat het Nederlandse en Europese boeren in een erg nadelige concurrentiepositie brengt. Vooropgesteld: de NAV heeft niets tegen handel, maar dan moet het wel eerlijke handel zijn. En daar zit het voornaamste bezwaar dat de NAV tegen de vrijhandelsverdragen, zoals CETA, heeft. Deze verdragen hebben als uitgangspunt, dat de verdragspartners elkaars standaarden erkennen. Dit is logisch als het bijvoorbeeld gaat om botsproeven voor auto's, of de eisen die gesteld worden aan telefoonopladers of tandenborstels, maar niet als het gaat om de productiewijze van voedsel.

Erkennen van elkaars standaarden vs. gelijk speelveld

Omdat het erkennen van elkaars standaarden nu het algemene uitgangspunt is, ook voor de landbouw en voedselproductie, krijgt het ook negatieve gevolgen. De eisen die er aan de voedselproductie worden gesteld op het vlak van milieu, dierenwelzijn en arbeidsnormen zijn in Canada aanmerkelijk lager dan in de EU. En deze hogere eisen die er in de EU aan de productie gesteld worden, leiden uiteraard ook tot hogere productiekosten in de EU. En dan is het gevolg van het erkennen van elkaars standaarden dat een product dat in Canada op de markt MAG komen, in de EU op de markt MOET kunnen komen. Het erkennen van elkaars standaarden leidt hier tot een erg ongelijk speelveld. En omdat een ander uitgangspunt van dit verdrag is dat de tarieven op import worden afgeschaft, kan een importheffing het ongelijk speelveld en verschil in kostprijs ook niet compenseren.

Om er voor te zorgen dat de handel eerlijk is en blijft zijn spelregels nodig. In dit geval moet de EU aan importproducten dezelfde eisen kunnen stellen als aan de eigen productie. Omdat dit in de huidige verdragen en WTO regels niet kan, moeten die verdragen en/of regels op dit punt aangepast worden. Als dit niet mogelijk is, dan moet in ieder geval landbouw buiten dit verdrag blijven, zodat voor de handel in landbouwproducten aparte regels gesteld kunnen worden.

Wat de gevolgen van de huidige regels zijn, wordt goed geïllustreerd door de gevolgen van het associatieverdrag met de Oekraïne. Nu komen hier eieren op de markt van kippen, die worden gehouden in kooisystemen, die in de EU al lang verboden zijn. Dus iets wat hier niet geproduceerd mag worden, mag hier wel geconsumeerd worden. De NAV vindt dit zeer onwenselijk. In Canada mogen Roundup-ready gewassen worden geteeld. Dit zijn herbicideresistente GMO-gewassen die in de EU verboden zijn, die volvelds gespoten worden met Roundup, wat hier ook onder vuur ligt. Door CETA kunnen in de EU, die zelf dus deze teelt verbiedt, deze met Roundup bespoten GMO gewassen wel gewoon op de markt komen.

Ter illustratie nog een voorbeeld: door het Blair House akkoord in 1992, waarbij de import van plantaardig eiwit in de EU werd uitgeruild tegen toegang van banken tot Wall Street, is de teelt van eiwitgewassen in de EU praktisch verdwenen. Europa heeft haar mogelijkheden om de teelt van plantaardig eiwit te beschermen en te ondersteunen weggegeven. De NAV heeft de afgelopen jaren met succes deze teelten weer nieuw leven in geblazen. Wij voelden ons daarin gesteund door de Soy

Declaration van het Europees Parlement uit 2017, waarin wordt aangedrongen op meer zelfvoorziening voor plantaardig eiwit in de EU. De zogenaamde Juncker-Trump deal van 2018, waarin soja uit de VS in de EU wordt gedumpt in ruil voor geen importheffing op staal, doorkruist deze intentie en inspanningen volledig. Eenzelfde effect treedt op bij vrijhandelsverdragen waarbij deals worden gesloten over volumes van landbouwproducten.

Verduurzaming in Nederland in gevaar

De NAV is ervan overtuigd, dat de gemiddelde Nederlandse consument geen duurzamer geteeld en daardoor duurder product uit Nederland of de EU gaat kopen, als hetzelfde product goedkoper en minder duurzaam geteeld ernaast in de schappen ligt. Het is voor onze achterban moeilijk te verteren dat zij aan steeds hogere eisen worden onderworpen door beleid én publieke opinie, terwijl de mensen in de winkel gewoon met hun portemonnee kiezen. Duurzamere productie met bijbehorende risico's en investeringen wordt hierdoor volgens ons ernstig bemoeilijkt in Nederland. We voelen ons in deze opvatting gesteund door de Taskforce Verdienvermogen Kringlooplandbouw, die in haar rapport van 7 oktober dit jaar constateerde dat kringlooplandbouw niet van de grond zal komen in Nederland zolang we alleen maar eisen mogen stellen aan de voedselveiligheid van importproducten en niet aan de productiewijze. En er dus oneerlijke concurrentie is. Wij delen ook niet de recente gepubliceerde mening van LTO, dat er binnen de vrijhandelsverdragen wél eisen aan de productiemethoden kunnen worden gesteld. Immers, elkaars standaarden moeten erkennen spreekt dit uitdrukkelijk tegen.

Export

Natuurlijk is ook de akkerbouw gebaat bij internationale handel. Een groot aandeel daarin is voor de pootaardappelen. Hierin zien wij echter, dat de fytosanitaire eisen beperkend zijn, waardoor de Nederlandse akkerbouw niet profiteert van het verdrag. En de NAV vindt, dat export van andere producten zich zou moeten beperken tot de vrije markt binnen de EU en voor buiten de EU vooral zou moeten gelden voor producten met een koopkrachtige vraag die elders niet te telen zijn of op dat moment buiten het seizoen zijn. Zo is er in onze ogen niets mis met export van frites naar de Golfstaten. Maar wij accepteren dus in onze opstelling ook importheffingen op fritesproducten door landen in Zuid-Amerika die prima zelf aardappels kunnen telen en het sluiten van de grens van Senegal voor uien wanneer die op dat moment in het land zelf beschikbaar zijn. Zo denken wij dat mondiaal gezien ook het gesleep met voedsel en grondstoffen kan afnemen, de mondiale footprint van landbouw kan worden geminimaliseerd en dumping kan worden voorkomen. Wij zijn dus uitdrukkelijk niet specifiek tegen alleen CETA, maar tegen álle vrijhandelsverdragen waar de landbouw en voedsel deel van uitmaken.

Tot slot

De NAV beseft dat CETA al voorlopig van toepassing is, waardoor het grootste deel van het verdrag al in werking is. Omdat het Nederlandse parlement het verdrag nog moet ratificeren, kan het parlement door CETA af te wijzen inhoud geven aan het gezegde: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Vooral ook omdat door zowel deze als de vorige minister meermalen is gezegd dat CETA de 'gouden standaard' voor de rest van de wereld zou kunnen worden.

Volgens de NAV is een verdrag dat bijna net zoveel problemen oproept als het oplost nog niet geschikt daarvoor. Het verdrag moet handel stimuleren die voor beide partijen gewenst en voordelig is. Dit CETA leidt daar niet of onvoldoende toe.

Wanneer eenzelfde type verdrag als dit CETA de handel met de MERCOSUR landen zal moeten regelen, zullen de gevolgen van het oneerlijke speelveld nog veel groter worden. Daarom vragen wij het Nederlandse parlement om nu eerst CETA in deze vorm af te wijzen, zodat we wel spelregels kunnen maken voor de handel in landbouwproducten. Voedsel is veel te belangrijk om het helemaal aan de vrije markt over te laten.